

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigessim-Octavum De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

An Matrimonium coram Parochi, & testibus celebratum, inualidum tamen
ob occultum impedimentum, sit iterum coram Parocho, & testibus
celebrandum. §. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

§. II.

§. III.

Qualiter reuolidandum sit matrimonium nullum ob impedimentum dirimens ?

- 1 Sublato impedimento vtriusque consensus reuolidandus est.
- 2 Plures consent non esse opus vtrumque coniugem fieri consensus nullitatis matrimonij.
- 3 Varius esse fieri certior debere.
- 4 Excipe, nisi grauisima inconuenientia timeatur.

Sublato impedimento certum esse debet vtriusque consensus reuolidandum esse, nam cum vtriusque consensus fuerit acceptatio, & traditio personae inhabilis, nequit ex illis matrimonium coalescere, debet ergo vterque renouari. Neque vlla ratio est quare magis vnus consensus, quam alterius renouandus sit, cum vterque fuerit circa personam illegitimam; ideoque vtriusque coniugis consentium renouandum esse docuerunt pro certo Glossa in cap. non debet, verbo de caetero per Textum ibi de consanguinitate, & affinitate. Couaruu. 4. decret. 2. part. cap. 4. in princ. num. 5. Nauarr. cap. 22. num. 47. & 80. Sarmiento lib. 6. select. interpretat. cap. 27. in fine. Matienzo lib. 5. reposit. Rub. tit. 1. gloss. 1. num. 66. Sanch. alius relatis lib. 2. disp. 3. §. num. 2. & segg. Gutier. de matrim. cap. 47. num. 3. Coninch. disp. 2. 4. dub. 10. num. 90. Basil. Ponce, lib. 4. cap. 2. 4. n. 2. & segg. Gaspar Hurtado disp. 3. de matrim. difficult. 9. per nam. Hoc posito,

Contraueria verificatur, An vterque debeat fieri consensus nullitatis matrimonij, vel satis sit impedimentum sublato esse, vt intelligatur coniuges deuo consentire si se vt coniuges tractent? Prima sententia negat esse necessarium, sed fat esse si ab altero coniuge petas, vte in coniugem recipiar ipsaque annuat, & cum eo affectu ad illam accedas, vti docuit Caietan. 1. i. opuscul. tract. 12. de matrim. quest. 2. & in sum. verbo Matrimonium tit. contractus matrimonij potest reddi ex septem capitibus vitiosus. Sorus in 4. 3. dist. 28. qu. 1. art. 2. concl. 3. cap. 1. & praecipue dist. 29. quest. 2. art. 1. dub. ult. Cordub. quilib. quest. 1. 1. art. 2. dicto 1. & sum. quest. 1. in 1. in 1. Pet. de Ledelm. de matr. quest. 4. 5. art. 3. dub. ult. §. d. dubium est. Henric. lib. 1. de matrim. cap. 3. num. 6. Man. Rodrig. 1. i. sum. cap. 22. num. 2. in secunda edit. & plures ex iis Doctoribus id asserunt. Et explicari potest, si ij coniuges sponsalia contraxerint, & sublato impedimento copulam habent, celeseretur matrimonium illis in locis, in quibus Trident. non vigeret, consummari. Ergo copula signum est sufficiens consensus ad constituendum matrimonium requisiti.

Secunda sententia longe probabilior postulat vtrumque coniugem fieri certiorum aliquo modo nullitatis matrimonij, vt possint consensum legitimum prestare, quam docuerunt plurimi Doctores, quos referat & legitur Sanch. lib. 2. disp. 36. num. 3. Gutier. cap. 47. ad num. 1. Basil. Ponce, lib. 4. cap. 2. §. 2. num. 2. Coninch. disp. 2. 4. dub. 10. an. 60. Gaspar Hurtado disp. 3. diff. 10. §. num. 37. Paul. Comitoli. lib. 1. responsor. marital. quest. 120. & alij. Ratio ea est, quia consensus necessario requisitus ad matrimonium deuo constituendum procedere debet ex intentione efficiendi matrimonium: at credens matrimonium factum esse, ita vt de illius nullitate nullum dubium, aut suspensionem habeat, credit matrimonium deuo celebrare sibi esse impossibile: Ergo nequit consensum elicere sufficientem pro matrimonij constitutione. Quare esto coniuges habiles sint, & vt coniuges tractent, id procedit ex praesumptione, quam habent de valore matrimonij, & de iure ob illud acquirit, non tamen ex intentione deuo contrahendi, quod necessarium erat ad matrimonium ratificandum. Verum si coniux suspitionem aliquam habeat matrimonium esse nullum, ea stante serio potest velie contrahere deuo, casu quo matrimonium nullum sit; hanc enim voluntatem conditionalem optime imperare potest suspicio nullitatis.

Quod si graua inconuenientia timeatur, si coniugi nullitatis matrimonij suspicio ingeratur, vt frequenter timeri possunt, si ex parte foeminae impedimentum fuerit appositum, non videtur improbabile posse priorem opinionem eo casu sustineri. Nam esto hoc periculo secluso vtra non sit, at hoc periculo posito probabilis censerit potest, vt docet Sanch. & Gutier. loc. alleg. Sunt enim aliqua hecia in casu vigenis necessitatis, quae ea seclusa non licet. Non enim licet seclusa necessitate ob sola signa contritionis exhibita penitentem absolueret, quod tamen licitum est in articulo mortis. Neque item licet in sola manu puerum communiter baptizare, bene tamen si in partu periclitetur. Sic in praesenti dicendum videtur.

An matrimonium coram Parocho, & testibus celebratum, inualidum tamen ob occultum impedimentum sit iterum coram Parocho, & testibus celebrandum?

- 1 Proponitur ratio dubitandi ex decreto Conc. Trident.
- 2 Satis probabile est decretum praedictum Conc. Trident. non extendi ad hunc casum.
- 3 Debet esse impedimentum omnino occultum, & qualiter intelligatur?
- 4 Esto Parochus, vel aliquis ex testibus necessariis impedimentum agnoscat, non videtur improbabile opus non esse coram Parocho, & testibus iterum contrahere.
- 5 Satis fundamentis num. 1. adductis.
- 6 Quis possit in praedicto impedimento dispensare? Respondetur remissive.

Ratio dubitandi sumitur ex decreto Concilij sess. 24. cap. 1. de reformat. matrim. ibi enim statuitur, vt quoties matrimonium contrahendum sit coram Parocho, & duobus vel tribus testibus contrahatur, alias irritum sit, & nullum. At Parochus, & testes assistentes matrimonio, quod ob aliquod impedimentum nullum ex illis, vere, & proprie non asserunt, quia matrimonium sub aliquo impedimento dirimente contractum matrimonium non est. Ergo si Parochus, & testium praesentia matrimonio contrahendo requiritur, necessario requisita videtur cum matrimonium nullum ratificatur, quia eo tempore, & non antea matrimonium contrahitur; quippe forma interuenire debet, cum actus produciatur in suo esse, vt comprobatur Baldus in leg. obseruari §. fin. num. 5. de officio Proconsulis. Atque ita tradunt loquentes de omni matrimonio nullo, quod renouandum est Paul. Comitoli. lib. 1. respons. moral. quest. 120. Basil. Ponce, lib. 5. cap. 6. referuntque Clementem VIII de hac re consultum qualiter matrimonium ex defectu consensus foeminae nulliter celebratum renouandum esset? respondisse esse necessarium nouum consensum vtriusque coram Parocho & testibus, admonito prius marito de matrimonij nullitate. Sed ad evitandum scandalum Sanctitatem dispensare, vt secreto inter se contrahant renouato consensu cum legitimatione proles. Idem decisum fuit in Rota teste Farinac. decis. 265. Specialiter autem quando matrimonium nullum fuit ob impedimentum vtrumque coniugem efficiens esse coram Parocho, & testibus reuolidandum docuerunt Nauarr. lib. 4. consil. tit. 1. de sponsal. cons. 11. alias tit. de dispensat. impuber. cons. 3. Palacius in 4. d. 27. quest. 1. fol. 566. in fine. Matienzo in leg. 1. tit. 1. gloss. 1. numero 3. lib. 5. nona collect. Bartholom. a Ledelm. de matrim. dub. 17. fol. 1275. Gutier. lib. 1. canon. 99. cap. 18. per totum, & tract. de iur. am. confirmat. 1. part. cap. 51. num. 22. & segg. & tract. de matrim. cap. 47. a num. 5. Mouentur, quia in diplomate Cruciatum conceditur Commissario facultas dispensandi in matrimonio nullo ob occultum impedimentum, ne postmodum coram Parocho, & testibus celebretur. Ergo seclusa dispensatione, & Pontificis commissione id fieri non poterat, alia privilegium frustra esset. Deinde in dispensationibus concessis ad reuolidandum matrimonium propter occultum impedimentum haec clausula apponi solet. Si ita est cum eis, vt inter se publice, & seruata forma Concilij Trident. contrahant, dispenses. Supponit ergo Pontifex aliter matrimonium reuolidari non posse.

Ceterum etsi praedicta sententia quoad fieri possit seruanda sit, ne coniuges de nullitate matrimonij serapulum habeant, at quia ex eius rigida obseruatione plura incommoda oriri possunt, censo satis probabile esse, & in conscientia secutum Conc. Tridentini decretum non extendi ad eum casum, in quo matrimonium coram Parocho & testibus celebratum, nullum tamen ob occultum impedimentum renouandum est. Et quidem quando matrimonium fuit nullum ob impedimentum ex parte tantum vnus ex contrahentibus, eo quod fidei, vel metu coactus consenserit, non esse opus coram Parocho, & testibus reuolidari affirmant Nauarr. capite 22. numero 70. Henriquez lib. 1. capite 3. numero 7. Rodrig. 1. i. sum. cap. 208. num. 7. Riccius in decis. curiae archiepiscopi Neapolit. decis. 98. & in praxi fort. Ecclesiast. decis. 246. in 1. edit. Sanch. lib. 2. disp. 32. num. 13. Reginald. lib. 3. num. 183. ad finem. Gutier. de matrim. cap. 46. num. 5. Layman. lib. 5. sum. tract. 10. par. 4. cap. ult. Bonac. de matrim. quest. 2. pun. 9. num. 4. Rebelle de obligat. iustit. 2. part. lib. 2. quest. 9. numero 5. Polleuin. cap. 20. num. 2. §. August. Barbosa de potest. Episc. 2. part. alleg. 32. n. 157. Coninch. disp. 2. 4. dub. 10. num. 82. Gaspar Hurtado disp. 3. de matrim. difficult. 11. Generaliter vero, & indistincte quoties matrimonium ex aliquo impedimento occulto nullum coram Parocho, & testibus celebratum fuit, non indigere solemnitate a Concilio requisita ad sui reuolidationem firmiter Francisc. Leo in thesaur. fore Ecclesiast. 2. part. cap. 9.

cap. 9. num. 8. Nauarr. *conf.* 1. & 32. de sponsalibus in noua edit. Petri de Ledem. de matr. quæst. 4. art. 5. concl. 2. ante ultimam dubium. Sanch. Bonac. Reginal. Coninch. Gaspar Hurtado, Barbosa *loc. alleg.* testanturque plures ex iis Doctoribus; videlicet Nauarr. Sanch. Petrus de Ledema, Coninch. Hurtado Pium V. sic declarasse, & sacre penitentiarie prætorium ea declaratione frequenter vti. Rationem huius conclusionis, quando impedimentum se tenet ex parte vnius tantum, afferunt plures ex dictis Doctoribus esse, quia Conc. Trident. solum obligat ad præsentiam Parochi, & testium apponendam matrimonio celebrato: at in præsentia non matrimonium celebratur, sed eius defectus suppletur sublato metu, vel fictione. Hæc tamen ratio mihi displicet. Nam vt ex superioribus constat, matrimonium quod nullum fuit ex impedimento se tenente ex parte vnius, consensu vtriusque est renouandum, ac proinde cum de facto renouatur non solum matrimonij defectus suppletur, sed verum matrimonium fit. Quare ratio vniuersalis conclusio est ea, quia finis Conc. Trident. *sess.* 24. *cap.* 1. *de reformat.* statuens, ne matrimonia sine Parocho & testibus celebrantur fuit impedire valorem matrimonij, quod antiquo iure clandestinum erat, & ex quo sequi poterat illud grauissimum inconueniens, quod coniuges ad alias nuptias transirent, vt constat ex præmio prædicti decreti. At occulto impedimento ligatus contrahens matrimonium in facie Ecclesiæ, nunquam prohibitus fuit cognita nullitate secretò matrimonium renouare, neque illud matrimonium sic reualidatum iudicatum fuit clandestinum, neque ex illo oriri poterat inconuenientia, quæ à Concilio ponderantur. Ergo hoc matrimonium sub prædicto decreto comprehensum non fuit, ac proinde tanquam casus omisus metiri debet iuris communis regulis. Et confirmatur, quia solum illud matrimonium censendum est clandestinum, quod Ecclesiæ clandestinum reparat. At matrimonium coram Parocho & testibus celebratum, nullum tamen ob occultum impedimentum, quod postmodum secretò reualidatur, nunquam Ecclesiæ illud iudicat, ne iudicare potest clandestinum esse, sed æquè iudicat illud legitimum, ac quodlibet aliud matrimonium. Ergo hoc matrimonium in prædicto decreto Concilij non irritatur.

3 Notanter dixi impedimento occulto; nam si publicum est, eo quod multi impedimentum sciunt, vel ad forum contentiosum sit deductum, vel saltem sit impedimentum, quod plene probari potest duobus inquam testibus iuxta *q. quorundam de Testibus*; teste Mascard. *de probat. conclus.* 4. *no. num.* 19. *unito num.* 9. qui testes debent esse omni exceptione maiores, vt docet idem Mascard. *concl.* 223. *num.* 4. necessarium reualidandum est matrimonium coram Parocho, & testibus: nam cum hoc matrimonium ad petitionem vnius partis dissolui possit, non constat Ecclesiæ firmiter de eius valore, ac proinde vt Ecclesiæ sic constet, vt nulla ratione illud valeat dissoluere, necessum est iterum coram Parocho, & testibus renouari, vt bene aduertunt Henricq. *lib.* 11. *cap.* 3. *num.* 6. Sanch. *lib.* 2. *disputat.* 37. *num.* 11. Coninch. *disputat.* 24. *dub.* 10. *num.* 84. Rebell. *lib.* 2. *quæst.* 9. Gaspar Hurtado *disputat.* 3. *difficult.* 11. *num.* 43. Non tamen dicendum est impedimentum esse publicum, cum tres vel quatuor scirent impedimentum solum ex relatione coniugis, quia eorum scientia non præstat sufficiens testimonium ad matrimonij dissolutionem, cum non sit maioris efficacitatis, quam iuramentum, & confessio ipsius coniugis, vt bene notatur Sanch. & Henricq. *supra*. Qui idem censent & bene si impedimentum sit deductum ad forum contentiosum, & ibi non fuit probatum, nec probari plene potest, quia in iis casibus Ecclesiæ iudicat, & iudicare semper debet validum esse matrimonium, nec permittit coniuges separari.

4 Præterea inquit Sanch. *dicta disputat.* 37. *num.* 10. si Parochus, vel aliquis ex testibus matrimonio necessariis impedimentum agnouerint, matrimonium coram Parocho, & testibus reualidandum esse, quia Ecclesiæ non plene constat de eius valore. Nam in tantum constat Ecclesiæ matrimonium validum esse, quatenus constat Parocho & testibus necessariis, qui nomine Ecclesiæ matrimonio contrahendo assunt. Excipit tamen Sanch. nisi Parochus ex sola confessione impedimentum nouisset, quia cum non possit eam vti notitiã ad testificandum, & probandum impedimentum, reparanda est ac si non esset. Sed rectius contrarium censet Coninch. *dicta disputat.* 24. *dub.* 10. *num.* 84. eo quod Parochus & testes non sunt testes valoris matrimonij, sed contractus matrimonij secundam formam ab Ecclesiæ præscriptam, quod optime præstat, tamen aliquis eorum agnoscat impedimentum dirimens subesse. Non enim ex vi illius scientiæ, & testimonio matrimonium contractum dissolui potest, ac proinde semper Ecclesiæ constat firmiter validum esse matrimonium.

5 Restat satisfacere rationibus oppositis. Ratio dubitandi ex probatione nostræ sententiæ soluta est; dicimus namque hunc casum non esse comprehensum sub dicto Tridentini decreto, eo quod nec ratio, nec finis illius legis ad renouationem matrimonij in facie Ecclesiæ legitime celebrati ex-

tenditur, & consequenter neque ipsa lex. Declarationi Clementis VIII. opponimus declarationi Pij V. ita grauibus testibus firmatam. Deinde dicimus in illo casu, sicut in decisione Roræ adducta à fatinacio necessarium erat coram Parocho & testibus renouari matrimonium, quia impedimentum erat ad minus probabile, & ex consequenti matrimonium, neque etiam quoad apparentiam subsisteret, vel dicere necessarium vtriusque coniugis consensum coram Parocho & testibus renouari non absolute, sed ad omnem securitatem præstandam, scrupulosque tollendos. Tandem illa declaratio esto de impedimento omnino occulto, neque probabili, & de necessitate simpliciter loqueretur, essetque authentica; non obinde nos cogit illam sequi, quia vim legis non habet, vt potest cui deficit publicatio, sed intra terminos feneratoriæ cuiusdam grauis Authoris continetur. Præiudicio Commissarij generalis Cruciatæ respondemus sapè privilegia concedi, non quia sint simpliciter necessaria, sed ad tollendam omnem dubitationem. Præterea forte extenditur, vt inquit Coninch. *d. disputat.* 24. *dub.* 10. *num.* 90. ad impedimentum occultum esto probabile fit, modò publicum de facto non sit. Ad clausulam, quæ refertur ex sacra penitentiarie respondet Sanch. *dicta disputat.* 37. *num.* 9. esto virtute illius commissionis dispensare Confessarius non possit, vt occulte celebraretur matrimonium, potest tamen dispensare in impedimento, quo sublato possunt coniuges inter se secretò contrahere, quia ipsi non videntur, obligati ad prædictam formam seruandam, si aliis necessaria non est. Adde illa verba seruata formæ Concilij Trident. apponi non in vi conditionis, sed in vi monitionis, hoc est monetur Confessarius, vt coniugibus præcipiat, vt matrimonium seruata Trident. formâ celebrent, si id necessarium esse iudicauerit. Non enim videtur Pontifex esse vellemus onus his contrahentibus imponere, sed illos monere de onere à Trident. imposito, si forte illud subire teneantur.

Quis autem in prædicto impedimento occulto dispensare possit, vt coniuges secretò contrahant? per se solus est summus Pontifex: in casu tamen vrgentis necessitatis, eo quod non sit recusus ad Pontificem, vel ad aliquem qui vices Pontificis habeat, poterit Episcopus, & Legatus à latere, vel alius dicemus in fine *disputationis sequentis*.

DISPUTATIO IV.

De matrimonij impedimentis, eorumque dispensatione.

Onstat ex Conc. Trident. *sess.* 24. *can.* 4. esse in Ecclesiæ ob bonum commune, reuelari que sacramenti matrimonij administrationem, aliqua impedimenta impedimenta tantum; hoc est que impediant, seu prohibent ne contrahatur at si de facto fuerit contractum, & firmum relinquatur. Alia appellatur dirimentia, quia matrimonium validum dirimant (hoc enim est impossibile) sed quia dirimunt contractum impeduntque ne ratum fiat.

PUNCTVM I.

Penes quem sit potestas statuendi impedimentorum impedientia, tum dirimentia?

- 1 Pontifici concessa est hac potestas.
- 2 Alteri à Pontifice datum non est matrimonij impedimentum fidelibus statuere.
- 3 Magistratus civiles Christiani nequeunt circa matrimonium fidelium disponere.
- 4 Optime possunt circa matrimonia infidelium sibi subintrinsum.
- 5 Consuetudine mutari, vel constitui impedimenta possunt.

Nemini Catholicorum dubium esse potest penes Pontificem comparatione fidelium potestatem esse statuendi ea impedimenta tum impedientia, tum dirimentia, quæ bono communi Ecclesiæ rectæque illius gubernationi expedire iudicauerit, vt constat ex Conc. Trident. *sess.* 24. *can.* 4. ibi. Si quis dixerit Ecclesiæ non posse constituere impedimenta matrimonij dirimentia, vel in iis constitutionis errasse, anathema sit. Neque ex hac potestate inferri posse Ecclesiæ materiam, vel formam matrimonij, quas Christus Dominus in Sacramentum eleuauit, aliqua ex parte mutare (id enim permillum non est). Etenim materia & forma Sacramenti matrimonij non est quilibet contractus, sed contractus qui ab Ecclesiæ validus, & firmus fuerit habitus, non tamen contra-